

Kıbrıs ve MİT

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

A nkara'da politika yiyip içerek geçirdiğim bir hafta sonundan sonra bir

daha anladım ki, hükümetin Kıbrıs konusunda yaptığı açıklamalarla MİT'in Kürtçe konusunda yaptığı açıklamalar arasındaki bağ üstünde inceden inceye durmak gerekir. Özellikle MİT açıklaması tartışılmayı gereken boyutlar taşıyor. Ne var ki, spekülisyona saplanmamak şart.

Devletin Avrupa konusunda yaptığı açıklamanın son derece de yanlış bir tepki ve gereksiz bir sertlik içerdiği artık anlaşıldı. Türkiye söz konusu olduğunda ağırlık noktasının Kıbrıs'ın değil doğrudan Türkiye olması gerektiği de belli. Soğuk Savaş'ın bitirildiği, Berlin Duvarı'nın yıkıldığı, uluslararası onca sorunun çözüldüğü, neredeyse İsrail-Filistin barışının sağlanacağı bir dünyada otuz yıldır bir adım ilerlemeyen bir Kıbrıs sorununun Türkiye'nin uzun vadeli çıkar ve stratejilerinin önündeki engel olması artık daha fazla düşünülemez. Buna rağmen devletin aldığı karar tam da bu noktada önümüzü kesiyor.

İşin ilginç yanı, buna rağmen, Türkiye'nin artık Avrupa dışı bir siyaseti güdemeyeceğinin anlaşılması. Kamuoyunun son karara gösterdiği tepki bunu ortaya koydu. Daha da önemlisi, bütün 'dışa dönük' politikaların asıl sonuçlarını içeride, Türkiye'de vermesiye meselenin belki de en önemli yanı. Avrupa konusunda bir perspektif kaybı Türkiye'nin iç sosyolojisini de derinden etkileyeceği hemen herkes tarafından görülüyor. Nasıl son seçimleri belirleyen AB sürecine dönük tavrısa bugün de Türkiye'de iç politikanın dengeleri açıkça Avrupa konusundaki stratejinin içinden doğuyor. Fakat, bu noktada büyük eksiklik, Avrupa meselesini herkesin sahiplendiği bir ortamda onu somutlaştıracak siyasi ve toplumsal bir referansın bulunmaması. Çalkantı ve dalgalanmalarda yeterli işaretlerin ortaya çıkarılamaması. Bu şunun için de önemli...

AB'ye girmek Türkiye'de genel bir istek olsa bile koşulları düşünüldüğünde toplumu ürküten bir boyuta da sahip. Toplumsal yapının geçirmesi gereken değişim yalnızca devletin belli bir kesiminin tepkisini değil, toplumun tedirginliğini de içeriyor. En genel anlamda demokratikleşme ve sivilleşme diye özetlenebilecek bu dönüşüm proiesi elbette gelip Kürt meselesinde düğümleniyor. Bugün Kürt meselesinin Avrupa'yla bütünleşmekte Kıbrıs'tan daha önemli olduğunu artık herkes biliyor. Bilinmeyen bunun nasıl gerçekleşeceği, koşullarının neler olacağı. Üniter bir devlet yapısı içinde demokratik hak kullanımı anlamına gelecek bir açılımın nasıl sağlanacağı toplumsal tedirginliği uyaran temel koşul. MİT açıklamasının önemini burada aramak gerekir.

Elbette, açıklamanın iç politikayı ilgilendiren ve mutlaka değerlendirilmesi gereken yanları var. Fakat onu bir an için kenara bırakıp meseleyi özellikle Avrupa eksenine oturtarak değerlendirince Kürt meselesinin bundan böyle artık daha farklı bir düzeyde ele alınacağı besbelli. Devlet, bundan sonra bugüne kadar gösterdiği tepkiyi ve tavrı göstermeyecektir. Devletin de bu konuda homojen düşünmediğinin anlaşılması Avrupa konusunda önümüze yeni bir ufuk koymaktadır. Açıklamanın sert Kıbrıs değerlendirmesinden sonra gelmesi bunu belirtmekte, hiç değilse açıklamanın bu yönde kullanılacağını ortaya koymaktadır.

Türkiye dönüşmek zorunda. Avrupa meselesini artık bir 'kompleks' olmaktan çıkarmamız gerekiyor. Bu, 'onlar' ve 'bizler' zıtlaşmasından öte bir anlayışla yapılmalı ve Avrupa konusunda 'dış' meselelerin iç, 'iç' meselelerin de aslında dış olduğu artık görülmelidir.